

Hat éve az anyanyelv-pedagógia és az anyanyelvi nevelés szolgálatában

Az Anyanyelv-pedagógia folyóirat alapítása

Az *Anyanyelv-pedagógia* folyóirat 2013 júliusában ünnepelte indulásának 5. évfordulóját, erről az eseményről a Magyar Nyelvtudományi Társaság 2013. november 12-i ünnepi kerekasztal-beszélgetésén emlékeztek meg szélesebb körben (Antalné 2013). A folyóiratot a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyartanári Tagozata alapította 2008-ban. A hét rovatban évente négy alkalommal jelennek meg anyanyelv-pedagógiai, alkalmazott nyelvészeti és általános pedagógiai, pszichológiai témájú írások a szakterületek jeles oktatói, kutatói, valamint a magyar nyelven és magyar nyelvet tanító pedagógusok tollából. A folyóiratot a Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport tagjai alapították, többen közülük jelenleg is a szerkesztőbizottság tagjai. A folyóirat további szakmai védnöke az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán működő Szakmódszertani Központ.

A Nemzeti és Hírközlési Hatóság nyilvántartásában is szereplő folyóirat (HU ISSN 2060-0623) kizárólag elektronikusan jelenik meg (www.anyanyelv-pedagogia.hu), és minden számot térítésmentesen lehet olvasni. A folyamatos megjelenést a Nemzeti Kulturális Alap támogatása biztosítja. A Magyar Tudományos Művek Tárában lektorált kiadványként nyilvántartott folyóiratban csak szaklektorok által jóváhagyott írások jelenhetnek meg, a tanulmányok és a műhelymunkák megjelenéséhez minden esetben két szakmai lektor pozitív véleménye szükséges.

A szakfolyóirat küldetése szerint helyet ad az anyanyelvi nevelés fejlesztését támogató hazai és nemzetközi kutatási eredményeket bemutató tanulmányoknak, továbbá olyan műhelymunkákat is közöl, amelyek – az elméleti háttérrel is bemutatva – a különféle szintereken folyó gyakorlati anyanyelvi nevelés megújulását is segítik. A cikkek gyakran új, korszerű szakpedagógiai eljárásokat is kínálnak, ezáltal a folyóirat fontos szerepet vállal abban is, hogy a Nemzeti alaptantervre építve mintákat mutasson be az anyanyelvi kommunikációs kompetencia szaktárgyi és tantárgyközi fejlesztésére. A fejlesztésre ajánlott tanítási-nevelési módszereket – a bölcsődétől a felsőoktatásig – a köznevelés különböző szintjein tanító pedagógusok hasznosíthatják nevelői tevékenységükben. A szakmai közvélemény tájékoztatásában is szerepet vállal a folyóirat azáltal, hogy a szakmai élet kiemelkedő eseményeiről, kutatócsoportjairól, a legújabb kiadványokról, szakmai honlapokról is közöl összefoglalókat, tudósításokat és ismertetőket.

A folyóirat hiánypótló a nemzetközi szinten abban az értelemben is, hogy az elektronikus megjelenés miatt könnyen eljut a határon túli magyarlakta területekre, valamint a magyar nyelvet használók más európai és tengerentúli közösségeihez is. Az angol nyelvű összefoglalók, címek és kulcsszók pedig segíthetik a hazai kutatási eredmények megismerését a nemzetközi szinten is.

A szerkesztőbizottság

A folyóirat húszfős szerkesztőbizottsága tíz különböző oktatási-kutatási intézmény oktatója, kutatója. A szerkesztőség munkáját egy hétfős nemzetközi tanácsadó testület is támogatja. A szerkesztőbizottságának tagjai 2008-tól:

Főszerkesztő: Antalné Szabó Ágnes 2008–

Főszerkesztő-helyettes: Csákbereyiné Tóth Klára 2008–2009; Bóna Judit 2009–

A *Tanulmányok* rovat vezetője: Raázt Judit 2008–2011; Balogh Judit 2011–
A *Műhely* rovat vezetője: Tóth Beatrix 2008–2009; Boronkai Dóra 2009–
A *Szemle* rovat vezetője: Bozsik Gabriella 2008–
A *Kitekintő* rovat vezetője: Imre Angéla 2008–2011; Tóth Etelka 2011–
A *Mozaik* rovat vezetője: Gonda Zsuzsa 2008–
A *Postaláda* rovat vezetője: Bóna Judit 2008–2009; Tóth Etelka 2009–2011; Tóth M. Zsombor
2011–2014; Parapatics Andrea 2014–
A *Naptár* rovat vezetője: Parapatics Andrea 2008–
A *Könyvajánló* rovat vezetője: Sváb Ágnes 2012–

Szerkesztők: Fercsik Erzsébet 2008–2011; Laczkó Krisztina 2008–; Petró Tímea 2011–
Elektronikus szerkesztő: Kenyó Ildikó 2008–2014; Marosi Szandra 2010–2011; Boda Annamária
2011–; Kis-Cserny Mária 2014–
Fordító: Berzlánovich Ildikó 2008–
Angol nyelvi lektor: Major Éva 2008–
Szerkesztőségi titkár: Hajdú Anna 2008–2009; Boda Annamária 2009–2012; Sváb Ágnes 2012–
2014; Petró Tímea 2014–

A szerkesztőbizottság további tagjai:

Adamikné Jászó Anna 2008–; Juhász Dezső 2008–; Keszler Borbála 2008–; Szabó G. Ferenc 2008–;
Törzsök Édua: 2008–2011; Vass Vilmos 2011–

A nemzetközi tanácsadó testület tagjai:

Ádám Zita 2008–2010; Piszjak Maria 2008–; Pletl Rita 2008–; Vančoné Kremmer Ildikó 2010–;
Cserniczkó István 2012–; Kolláth Anna 2012–; Péntek János 2012–; Grünthal, Satu 2013–

A folyóirat külső munkatársai:

Király Flóra 2013–; Makóné Dobos Ida 2014–

A folyóirat szerzői

A folyóirat rangos szerzői névsorában a szakma jeles képviselői, oktatók és kutatók, valamint gyakorló pedagógusok és tehetséges hallgatók egyaránt megtalálhatók. A folyóirat rendszeresen közli a hazai felsőoktatási intézmények és kutatóhelyek munkatársainak a folyóirat szakmai profiljával kapcsolatos tudományos eredményeit, tanulmányait és műhelymunkáit. Ezen kívül a határon túli és más külföldi kutatók, szakemberek írásainak is helyet ad.

A folyóirat olvasótábor

A folyóirat olvasóinak táborát elsősorban a magyar nyelven tanító pedagógusok, a pedagógusképzésben tanuló hallgatók, az alkalmazott nyelvészet és az anyanyelv-pedagógia Magyarországon, a határon túlon, valamint más európai és tengerentúli országokban tevékenykedő kutatói és oktatói alkotják. A folyóirat olvasottsága az indulás óta évről évre folyamatosan nő, 2013-ban összesen 114489 fő volt az egyedi látogatók száma. A legmagasabb olvasói számot 2014 márciusában érte el a folyóirat, ez 13661 egyedi olvasót jelentett egy hónap alatt. Az olvasók számának növekedését a következő táblázat adatai szemléltetik.

A folyóirat olvasóinak száma 2008 és 2013 között		
Év	Az egyedi látogatók száma (fő)	A látogatások száma (alkalom)
2008	9 813	11 661
2009	42 500	51 754
2010	68 414	83 534
2011	74 093	93 246
2012	96 979	122 834
2013	114 489	146 298

A folyóirat olvasói közül legtöbben Magyarországon élnek, de igen jelentős olvasótábor alakult ki más országokban is. A technikai adatok szerint 106 különböző országban olvasták a folyóiratot 2013-ban. Az olvasótábor nagysága szerint Magyarország után legtöbben az Amerikai Egyesült Államokban, Romániában, Kínában, Németországban, Ukrajnában, Szlovákiában, Olaszországban, Angol-Britanniában és Hollandiában olvasták a folyóiratot.

A kézirat útja

A szerzők munkáját a folyóirat honlapján elérhető részletes szerzői útmutató támogatja. A szerkesztőségbe érkezett írásokat minden esetben szaklektorok bírálják el megjelenés előtt. Az írások szerzőinek a bírálatokat 2012-ig anonim küldtük el, 2013-ban változtattunk ezen a gyakorlaton. Csak pozitív lektori vélemény után jelenhet meg bármilyen cikk a folyóiratban, a szakmai lektorok listáját folyamatosan bővítjük. A lektorálásról, a lektorok kiválasztásáról, a folyóirat tartalmáról a szerkesztőbizottság tagjai döntenek. A fordító által készített angol nyelvű összefoglalókat, címetek és kulcsszokat egy angol nyelvi lektor is javítja. A folyóiratban csak első közlések jelenhetnek meg, erről a szerkesztőség szerzői nyilatkozatot kér.

A rovatok

A folyóirat alapítása óta hét rovatban kínál az olvasóknak elméleti és gyakorlati munkákat: az évente négy alkalommal frissülő *Tanulmányok*, *Műhely*, *Szemle*, *Kitekintő*, *Mozaik* és *Postaláda* rovatban, valamint a hónapról hónapra megújuló *Naptár* és *Könyvajánló* rovatban. A folyóiratban hatéves története alatt, 2008 és 2013 között összesen 353 írás jelent meg a különféle rovatokban, ezek közül is a legtöbb a *Tanulmányok* rovatban. A folyóirat elektronikus jellegének is megfelelően számos színes fotó, ábra, sőt letölthető tananyagok egészítik ki a cikkeket. Az egyes rovatokban megjelent írások számát a következő táblázat mutatja.

A folyóirat rovataiban megjelent írások száma 2008 és 2013 között	
Rovatok	Az írások száma (db)
Tanulmányok	65
Műhely	57
Szemle	59
Kitekintő	57
Mozaik	60
Postaláda	55
Összesen	353

A *Tanulmányok* című rovat az anyanyelvi kompetencia fejlesztésével kapcsolatos, a legújabb tudományos kutatási eredményeket bemutató tanulmányokat és a gyakorlati anyanyelv-fejlesztést is támogató írásokat közöl. A rovatban az elmúlt hat évben publikált tanulmányokból nagyobb arányban anyanyelv-pedagógiai, kisebb részben tágabb témájú alkalmazott nyelvészeti és pedagógiai írások jelentek meg. Ezek témakörei többek között például a következők voltak: beszédvizsgálat, olvasás- és szövegértés-kutatás, szövegalkotás-fejlesztés, szótárhasználat, helyesírás, digitális kommunikáció, tanulási zavarok, kisebbségi oktatás; anyanyelv- és az irodalompedagógia, fonetika és orvostudomány; a diskurzuselemzés, a fonetika, a nyelvtörténet, a dialektológia, a pragmatika, a retorika, a szociolingvisztika és a szövegtan alkalmazásai.

A *Műhely* című rovatban megjelent írások többsége szorosan kapcsolódik az anyanyelvi nevelés különféle területeihez: a beszéd, a beszédértés, az olvasás, a szövegértés, az írás, a helyesírás és a szövegalkotás fejlesztéséhez, az anyanyelvi tudás bővítéséhez. Néhány írás a digitális szövegek megértésének és alkotásának a fejlesztésével foglalkozik. Más munkák a pedagógia, a drámapedagógia, az orvostudomány, az irodalompedagógia, a magyar mint idegen nyelv stb. kutatási-fejlesztési eredményeinek az anyanyelvi nevelésben való alkalmazásait mutatják be. A rovat cikkei a családban, a bölcsődében, az óvodában, az általános iskolában, a középiskolában és a felsőoktatásban folyó anyanyelv-fejlesztéshez kínálnak hasznos áttekintéseket, valamint – elméleti szakmai háttérrel – alkalmazási mintákat és jó gyakorlatokat.

A *Szemle* című rovat a folyóirat szakmai profiljához kapcsolódó, Magyarországon megjelent legújabb könyvekről, hazai folyóiratokról és szakmai honlapokról közöl recenziókat. A bemutatott munkák között nyelvészeti, anyanyelv-pedagógiai, általános pedagógiai, IKT-val foglalkozó szakkönyvek, tanulmánykötetek, szótárak, lexikonok, tankönyvek és folyóiratok egyaránt megtalálhatók. A rovatban ismertetett szakmai honlapok hasznos információkat és tananyagokat kínálnak a kutatók és a pedagógusok számára.

A *Kitekintő* rovatban magyar nyelvű tartalmi összefoglalók jelennek meg a más országokban folyó anyanyelvi fejlettségről, anyanyelv-pedagógiai kutatásokról, idegen nyelvű pedagógiai és anyanyelv-pedagógiai konferenciákról, valamint a magyar nyelvet ápoló külföldi intézményekről. A hat év alatt megjelent írások több mint 20 országba kalauzolják el az olvasókat. A rovat küldetése szerint hozzá kíván járulni az új nemzetközi anyanyelv-pedagógiai kutatási projektek megvalósításához, a meglévő szakmai kapcsolatok megerősítéséhez is.

A *Mozaik* című rovat a hazai anyanyelv-pedagógiai szakmai rendezvényekről, konferenciákról, az anyanyelvi nevelést is szolgáló szakmai szervezetekről, kutatócsoportokról közöl tudósításokat, összefoglalókat és ismertetőket. Az elmúlt hat évben legnagyobb számban konferenciabeszámolókat jelentek meg. Továbbá olvashatók benne összefoglalók is a tehetség gondozó anyanyelvi tanulmányi versenyekről és a magyar nyelvvel kapcsolatos nevezetes eseményekről, valamint szakmai megemlékezések az anyanyelv-pedagógia jeles képviselőiről, például Takács Etelről és Szépe Györgyről.

A *Postaláda* című rovat olvasói levelet fogad és közöl. A levelek témái igen változatosak, például a következők: az intézményes anyanyelvi nevelés tapasztalatai, a tantervekkel kapcsolatos vélemények, helyi és országos rendezvényekről szóló beszámolókat, kisebbségi oktatás, magyar nyelvi és irodalmi érettségi vizsga, tanári szerepek, média, drámapedagógia, a kommunikációs nevelés, magyar nyelvi projektmunka, zenei és anyanyelvi nevelés, múzeumpedagógia és anyanyelv-pedagógia.

A havonta frissülő *Naptár* című rovat a jövőbeli magyarországi és határon túli anyanyelv-pedagógiai eseményekről, rendezvényekről tájékoztatja az olvasókat. A néhány soros híryavaghoz általában részletes információt kínáló háttérdokumentumok is kapcsolódnak. A 2012 végén indult *Könyvajánló* rovatban rövid ismertetők jelennek meg a legújabb alkalmazott nyelvészeti, anyanyelv-pedagógiai, általános pedagógiai és pszichológiai témájú, valamint az IKT-alkalmazásokról szóló könyvekről. A rövid leírásokat a fontosabb kiadási adatok, témajelölő kulcsszók és a borítóról készült fotó egészítik ki.

A folyóirat fejlesztése

A folyóirat fejlesztését szolgálja a szakmai partnerek körének a bővítése, a kapcsolatok erősítése a hazai és a nemzetközi szakmai szervezetekkel, honlapokkal, folyóiratokkal és pedagóguskép-

ző intézményekkel. A folyóirat megismerését segítik a tanarblog.hu-n megjelenő cikkajánlók és a nemrég elindult Facebook-oldal is. A folyóirat számos adatbázisban szerepel, közöttük a népszerű MATARKA-ban, de a szerkesztők törekvése, hogy a folyóirat a jövőben még több hazai és nemzetközi adatbázisba bekerüljön.

Mivel a folyóirat elektronikus formában jelenik meg, folyamatos feladat a technikai háttér gondozása, továbbfejlesztése és a tárhely bővítése. A folyóirat szerkesztőbizottságának meggyőződése szerint az új információs-kommunikációs technikák és az új kultúraelsajátítási formák elterjedésével az online szakfolyóiratok a jövőben meghatározó szerepet kapnak a tudományos kutatási eredmények közvetítésében és a gyakorlati fejlesztések minél szélesebb körű megismertetésében. Az *Anyanyelv-pedagógia* folyóirat küldetése szerint hozzá kíván járulni az anyanyelvi nevelést is meghatározó nyelvi és társadalmi változásokról való közös gondolkodáshoz, az ezekkel kapcsolatos kutatási eredmények és alkalmazási tapasztalatok megosztásához. A folyóiratban folytatott szakmai diskurzusok segíthetik az anyanyelv-pedagógiai, alkalmazott nyelvészeti kutatási eredményeknek az iskolai életben való gyakorlati alkalmazását, valamint a fejlesztést támogató további kutatások folytatását.

SZAKIRODALOM

Antalné Szabó Ágnes 2013. Az Anyanyelv-pedagógia szolgálatában. *Anyanyelv-pedagógia* 3. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=475> (2014. szeptember 30.)

Antalné Szabó Ágnes

egyetemi docens

ELTE BTK

Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet